

Sjïere årromesijjeh

Gærhkoestaaren joekoen bigkemh, gaektsieluhkielhåhkoen åarjelsaemien gåetieh, göökteluhkie ståapoeh jïh gærhkoeh. Dah siejhme jïh vaerienlihkkes karakterem utnieh. Daesnie aelhkies sijjien sjïere histovrijem dååjredh. Vuesiehtimmiegåetie gaah-pode guesside jïh gærhkoeståaposne vuesiehtimmiem "Faepmesne gaavnesjidh" åehpiedahta. Dah jeatjah gåetieh jïh ståapoeh privaatealmetjeh eekieh, maam tjoerebe guessine krööhkestidh.

Dah båarasommes gåetieh tïjjen mietie orrestamme, jeenjemes 1900-låhkosne. Göökte sårhtah gåetieh: båarasommes otneresgåetieh jïh gåetieh 1930 låhkoen raejeste. Saemien siebriegåetiem jaepien 1927 bigkin, seamma jaepien goh leeneståvroen dienesjegåetiem. Göökteluhkie jaepiej mænngan Frålsningsarmeen böönegåetiem bigkin. Båarasommes daelie gærhkoesijjesne dah dimpereståapoeh jïh gærhkoeh, mejtie 1800-låhkosne bigkin. Aaj båarasåbpoe giejh gååvnesieh, aernieh jïh boernh. Naakenh dejstie kultuvremojhtesh vaarjelamme.

Kultuvre-tjahta

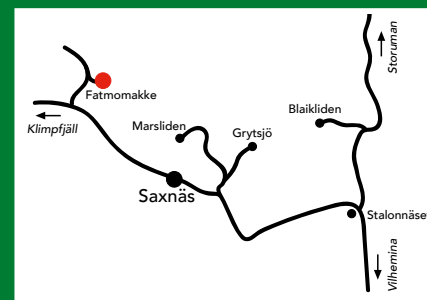
Ruffien 2014 Västerbottenen leene gåalmeden kultuvretjahtam tseegkesovvi, Faepmien gærhkoestaare. Dah jeatjah leah Rörträskan silientjeh Nåarenen tjieltlesne jïh Atoklimpen Lusprien tjieltlesne.

Åssjele Faepmien gærhkoestaaren tjahtine dam gorrede jïh vuesehte gærhkoestaaren guarkoe goh voejkenen jïh gelliekultuvrellen gaavnedimmiesijjeh Norrlaanten sislaantesne, 1700-låhkoen raejeste jïh daan beajjan.

Jis kultuvretjahta edtja juhtedh hijven vuekine naan darjomh kreava, mah geehtemesoejkesjisnie tjaaleme. Leeneståvroeh Västerbotten dam tjahtam reerie. Vielie bëevnesh: www.lansstyrelsen.se/vasterbotten

Båetieh guessine daase tjaebpies kultuvre-tjahtese, gusnie sjilth jïh vuesiehtimmieh vielie gærhkoestaaren bijre soptsestieh. Aelhkemes bijline Faepmien gåajkoe vuelkedh. Tjöödtjehtimmiesijjeste 500 m guhkies baalhka kultuvretjahtese.

Buerie Båeteme!

Kultuvretjahta
Västerbottenen
leenesne

– gaavnesjimmiesijjeh
boelteraedtesne

Sjiehteles tjåanghenimmiesijie

Faepmien gærhkoestaaresne gætieh, ståapoeh, buvrieh jìh gærhkoe – tjaebpies sijie Gålhtoen bealesne gubpede Maarsvaerien tjahkh vååjnoes, medtie 12 miihl Vualtjeren noerhtejillene.

Fierhten jaepien saemiej jìh orrebigkiji maadtoeh diekie bàetieh, men aaj stvarah jìh dotkijh dam sijjiem vuetiestieh. Faepmien gærhkoestaare, mij 1700-låhkoen minngiegietjesne tseegkesovi akte dejstie Sveerjen luhkiegovhte gorredamme gærhkoestaareste.

Faepmien guhkies histovrije saemien gaavnesjimmiesijine, gellie skahtielaanti jìh gueliejaevrieh gaskoeh. Aelhkies diekie fealadamme, aaj vìnhtsine. Gijre- jìh tjaktjehieljh lin vihkeles, gosse gærhkoe jarngesne. Saemieh jìh minngelen bàantah mæssosne minneme, kristsovveme, pruvreme, gætiegoerehtæmman jìh tjåanghkose tjåanghenamme, åesiestamme jìh gaavnesjamme Faepmesne. Gellie dej paarrebeliem desnie gaavnedin. Aaj åejvieladtjh råakin, saemien-fåvhtam, lienhtsiem jìh dåakterem.

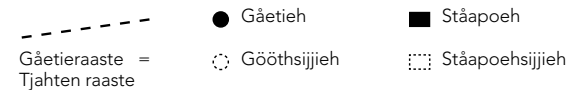
Politihken jìh frijejaahkoen dijrh aaj diekie buektiejin. Faepmie gellien aejkien orre sisvegem sov guesside buektieji.

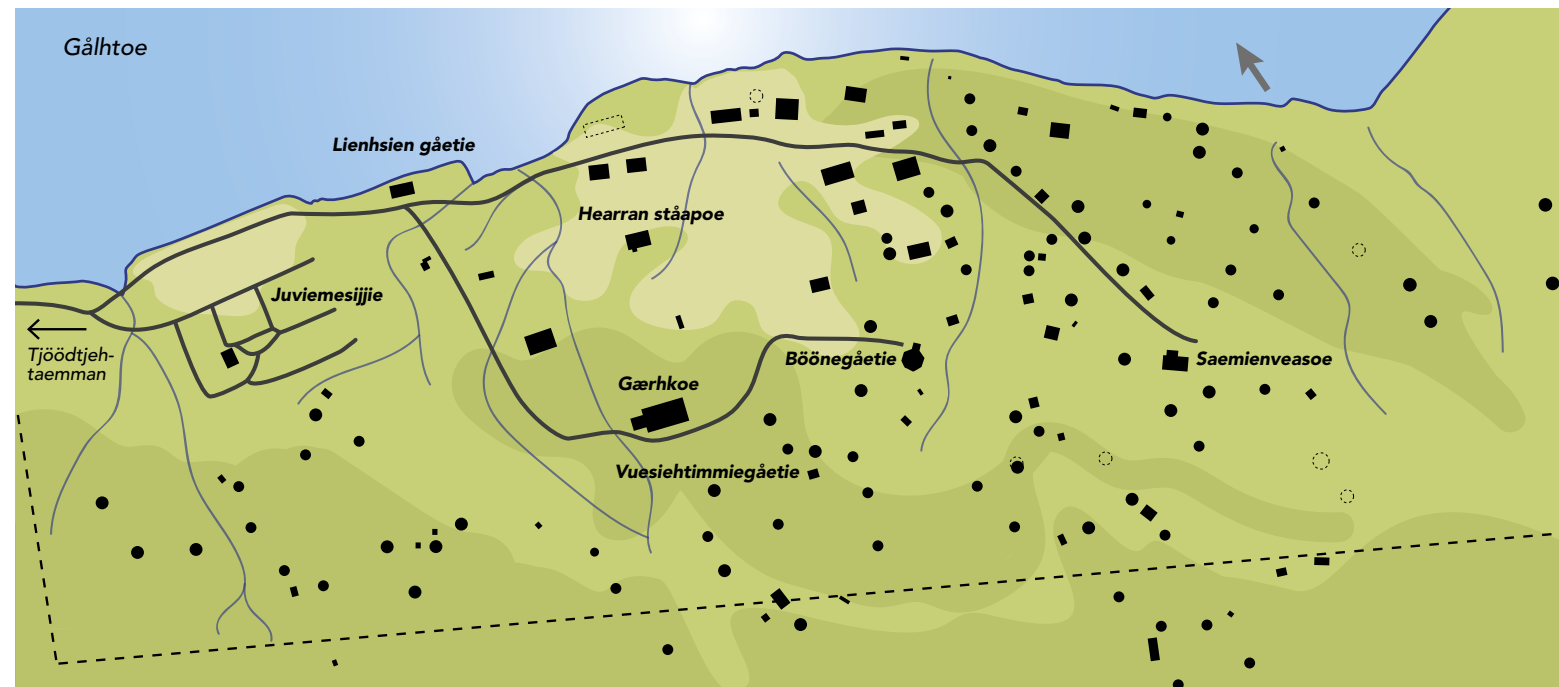
Gærhkoestaare-aerpievuekie

Gærhkoestaaresne gætieh gusnie jìjjehtuvviej gosse gærhkosne guessine. Dah voes-tes gærhkoestaarh lin mearoegaedtien gaskeaalteregærhkoej lihke. Dihte reformas-jovnen mietie – dellie krievin 1500-låhkoen mietie almetjh edtjin gærhkosne minnedh jìh daajroem kristelesvoetem utnedh dellie sjiehteles sijiem gærhkoen lihke utnedh.

Daamhtaj dovne gærhkoem jìh gærhkoestaarem sæjjan bigkin gusnie joe tjåanghenamme jìh åestiestamme. Sveerjesne medtie 70 gærhkoestaarh medtie 50 dejstie daaletjen Norrbottenen jìh Västerbottenen leenine.

Gijrehielje Faepmesne 1890-låhkosne.

Vaerien kapelli lihke, guktie Faepmesne, saemien gærhkoestaarh gætine gååvnesame gusnie dah jìjjehtovvin. Saemieh aaj tjoerin gærhkosne minnedh, idtji dan jìjnje guktie juhtin. 1820-låhkoen rajeste eelkin koloniseradidh aaj dah bàantah dajvesne gærhkoesijjesne minnin. Dah ðimpegætieh sæjjan tseegkin. Göökte gærhkoehieljh njieljie sjìdtin jìh 1800-låhkoen minngiegietjesne aaj åestiegöötin.